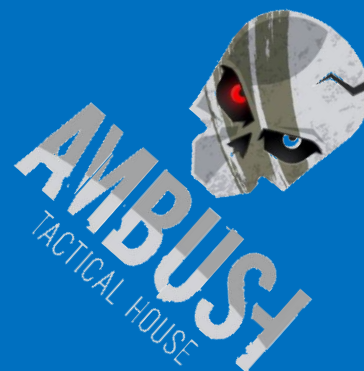

מאיזון להצלחה טיפול בסכיזופרניה

ד"ר כמין רם
מנהל יחידת המיון
המחלקה לרפואה דחופה
המרכז לבריאות הנפש ב"ש

האיזון בין בריאות וחופש

- מחלות נפש ובעיקר סכיזופרניה
- הישגי טיפול רצויים בסכיזופרניה
- היתרונות בטיפול טווח ארוך

האיזון בין בריאות וחופש

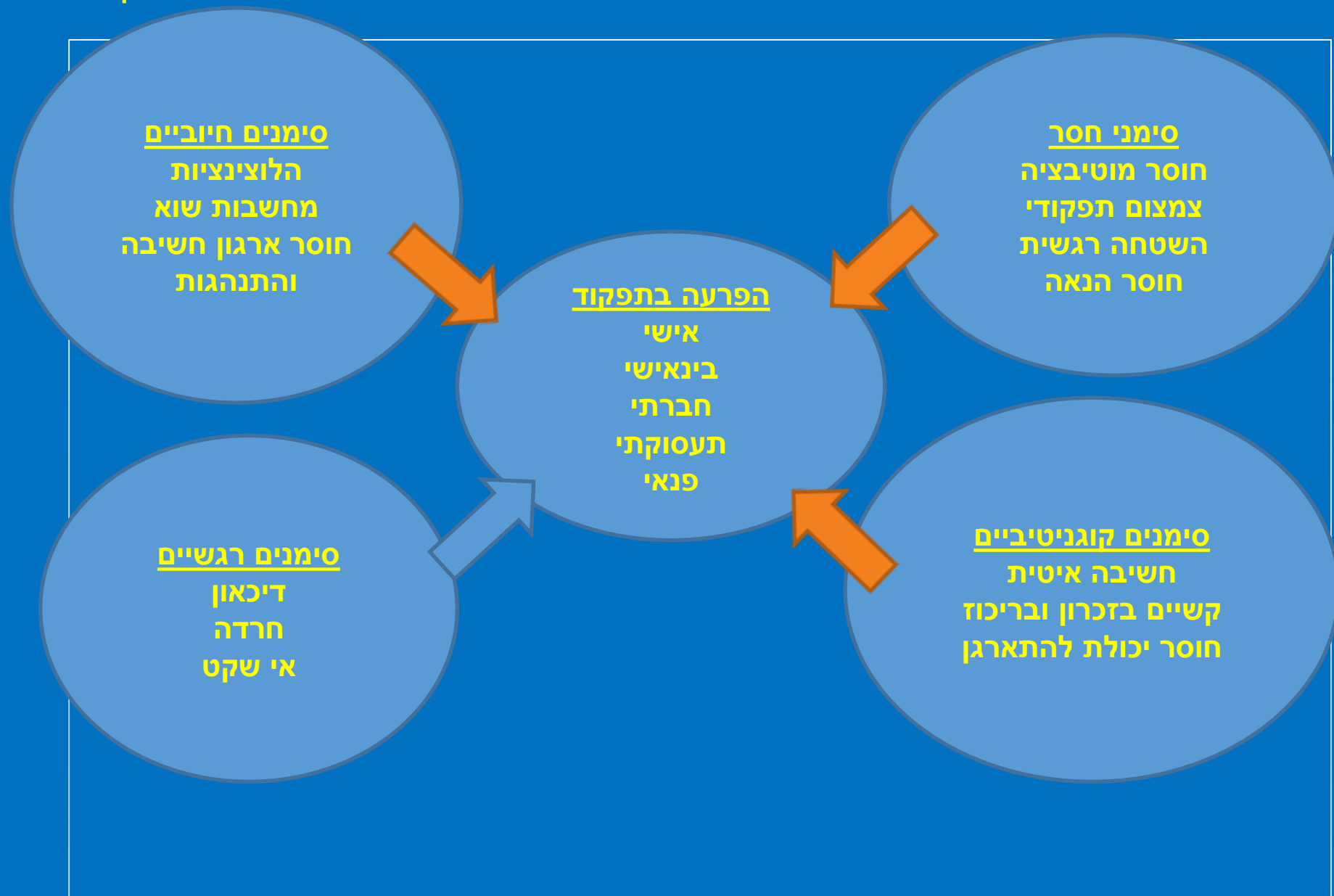
- שילוב הטיפול לטווח ארוך מוקדם ככל האפשר

הפרעות פסיכיאטריות

- הפרעות פסיכוטיות
- הפרעות במצב הרוח
 - הפרעות חרדה
 - הפרעות אכילה
 - הפרעות אישיות

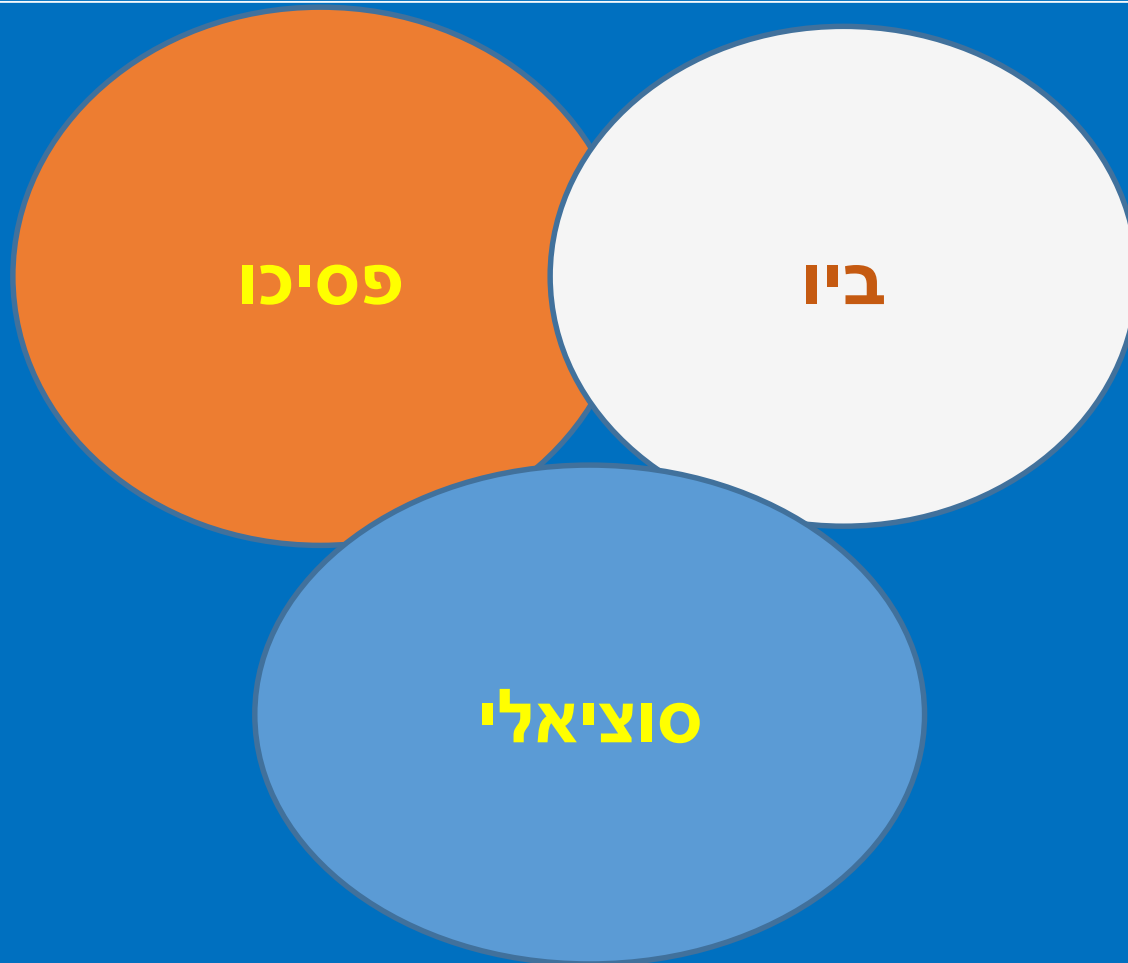
הסתמנות סכיזופרניה והשפעתה על התפקוד

מהלך המחלה

טיפול בהפרעות נפשיות

טיפול תרופתי מיטבי

יעיל להפגת התסמינים

טיפול תרופתי טוב

מעט תופעות לוואי

פשוט

סוגי תרופות

תרופות
מהדור השני

תרופות
מהדור הראשון

חסרונות

יתרונות

תדירות

צורת מתן

טיפול בזריקה ארוכת טווח

- אין צורך לישול תרופה כל יום
- קל יותר לנהל את הטיפול ולהתמיד בו
- קשר קבוע עם הצוות המטפל
- רמה יציבה של התרופה בדם
- בטחון לבני המשפחה
- בטחון בין זריקה לזריקה

טיפול דרך הפה בבליעה

- ניתן לעצור את הטיפול מהר
- במידה ויש תופעות לוואי
- נוח לנטילה
- מוכר
- אין צורך בצוות רפואי
- לנטילת הטיפול

טיפול ארוך טווח מול טיפול יומי

טיפול יומי

- נטילה פשוטה
- דורש התמדה יומימית
- ניתן בקלות לשכוח
- דורש תזכורות יומיות מבני המשפחה
- רוב המטופלים אינם מתמידים לאורך זמן

טיפול אחת לחודש

- אין צורך ליטול תרופה מדי יום
- מפחית את המתח בבית סביב נטילת הטיפול
- קשר עם הצוות המטפל
- נוחות מקסימלית בניהול המחלה
- פחות אשפוזים

הישגי טיפול רצויים בסכיזופרניה

מה זה איזון? ומה זו הצלחה?

טיפול מוצלח

- החופש מסימפטומים?
- החופש מאשפוזים חוזרים/כפויים?
- החופש להשתלב בקהילה?
- שיפור בתפקוד?
- הצלחה אקדמית/מקצועית/זוגית/משפחתית?
- אולי מניעה

מטרות הטיפול במחלת נפש בעיני החולה

- מטרות הטיפול המועדפות היו
 - הפחתת סימפטומים
 - חשיבה בהירה
 - הפחתת אשפוזים
 - הפחתת חרדה
 - יכולת לתפקוד עצמאי
- 61% העדיפו טיפול פומי על זריקות
- חצי מהחולים התייחסו בעיקר למטרות רפואיות ואילו החצי השני התייחס בעיקר ליכולות תפקודיות
- רוב החולים בקבוצה השניה היו מטופלים בזריקות לטווח ארוך LAI

Patient Prefer Adherence. Jan 4;12:63-2018 70. doi: 10.2147/PPA.S152870. eCollection 2018. Quantifying the treatment goals of people recently diagnosed with schizophrenia using best-worst scaling. Bridges JF

איכות חיים ולא רק העדר סימפטומים

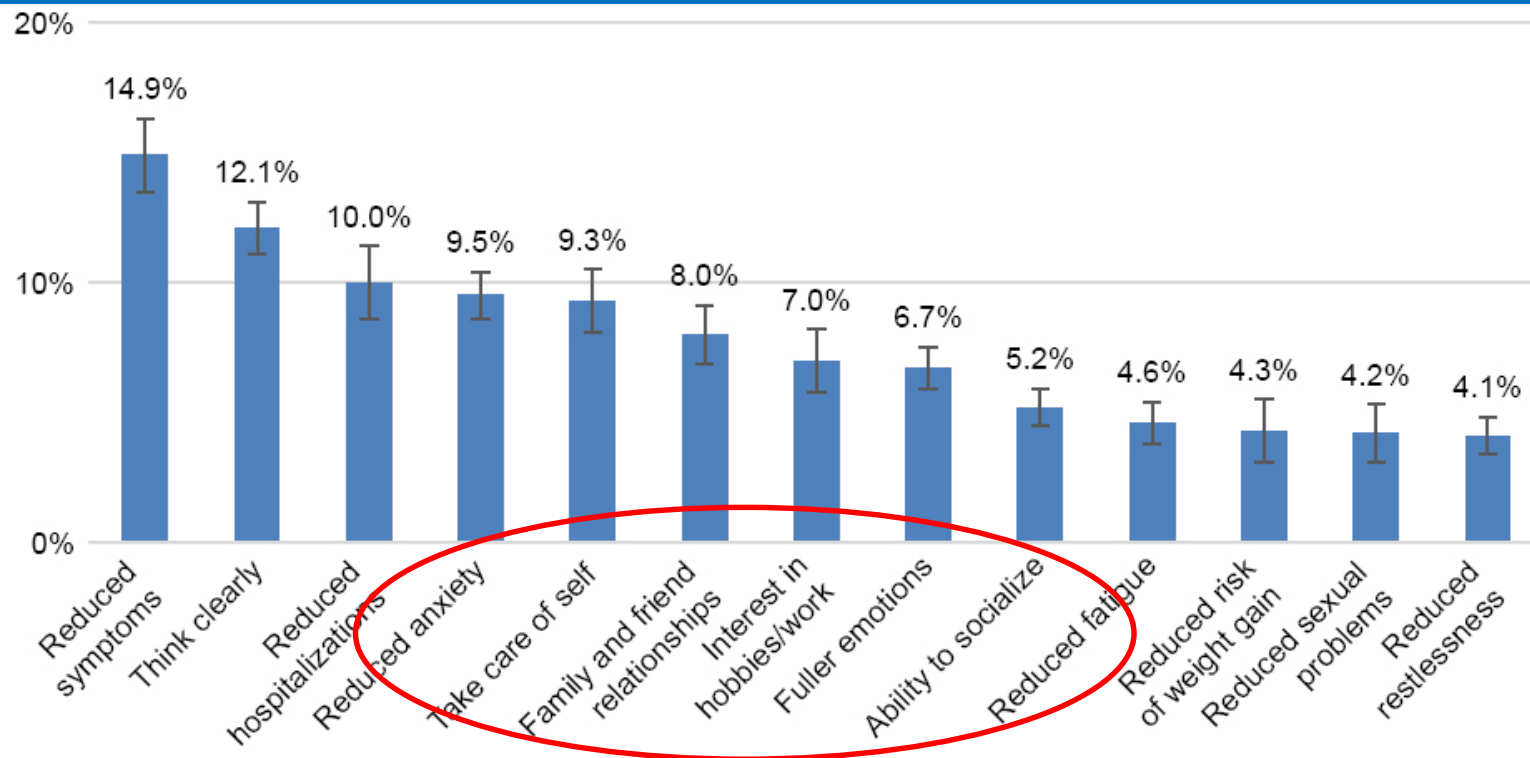

Figure 1 Mean preference weights for treatment goals.

Notes: Preference weights are ratio data (10% is twice as important as 5%); sum of preference weights is 100%; 95% CIs shown.

היענות לטיפול קריטית כבר מתחילת המחלה

- **חמש השנים** הראשונות מפרוץ הסכיזופרניה הן החשובות ביותר בקביעת הפרוגנוזה לטווח ארוך. חוסר היענות לטיפול היא הסיבה העיקרית להחמרה חוזרת.
- נמצא שיש פחות איבוד של חומר לבן במוח בטיפול בזריקת ריספרדל.
- התפקוד הקוגניטיבי טוב יותר בחולים עם פחות איבוד של חומר לבן
- Curr Treat Options Psychiatry. 2017; 4(2): 117–126.
- מחקר בהונג קונג, מעקב עשר שנים אחר חולי סכיזופרניה גילה שבקרוב חולי אפיזודה ראשונה אשר הגיבו טוב לטיפול הראשוני, **התמדה בטיפול לפחות משך שלוש שנים** הפחיתה משמעותית את הסיכון להחמרה חוזרת, RELAPSE
- The Lancet Psychiatry Volume 5, ISSUE 5, P432-442, May 01, 2018, Christy L M Hui, PhD

יתרונות ההתמדה בטיפול

**“Drugs do not work in patients
who do not take them”**

C. Everett Koop former surgeon general

אשפוזים חוזרים

תמותה

אובדנות

הפסקת טיפול מוקדמת

- הסיכון לאשפוז חוזר בתוך 28 יום מהשחרור הוא $2X$ לאלו שמיד עם שחרורם מפסיקים לטול תרופות
- חולים שבעת שחרורם קיבלו תרופות פחות **משבוע** מתאשפדים $1.75X$ **יותר**
- נדרשת מעורבות מטפלים מוקדמת
- האם תור למרפאה פסיכיאטרית בקהילה תוך שבועיים משחרור כבר מאוחר?

תמותה

- תוחלת החיים של חולי סכיזופרניה קצרה ב- 15 עד 20 שנה
- המחקר לא מצא שהסיבה לתמותה מוקדמת קשורה לתופעות הלוואי
- התמדה בטיפול מורידה תמותה ב-50%
- תרופות דור שני בזריקה (קספליון וריספרדל) וכן אביליפי פומי
- תרופה בזריקה הורידה את התמותה ב- 33% לעומת אותה תרופה PO
- Taipale H, Mittendorfer-Rutz E, Alexanderson K, et al. Schizophrenia Research. 2017 December 20;[Epub ahead of print].

אובדנות

- חולים באפיזודה ראשונה של סכיזופרניה נוטים יותר להתאבד ב-12% מכלל האוכלוסיה.
- הסיכון האובדני בקרב חולים ממושכים הוא 9.2%, ובולט בתחילת מהלך המחלה
- התערבות מוקדמת ומתן טיפול יכולים להפחית את האובדנות בקרב חולים באפיזודה ראשונה
- Zhang XY, Du X, Yin G, et al. Prevalence and clinical correlates of and cognitive function at the time of suicide attempts in first-episode and drug-naive patients with schizophrenia. J Clin Psychiatry. 2018;79(4):17m11797.

היענות נמוכה לטיפול תרופתי

הסיבות הנפוצות

רציפות הטיפול

אלטרנטיבות טיפוליות

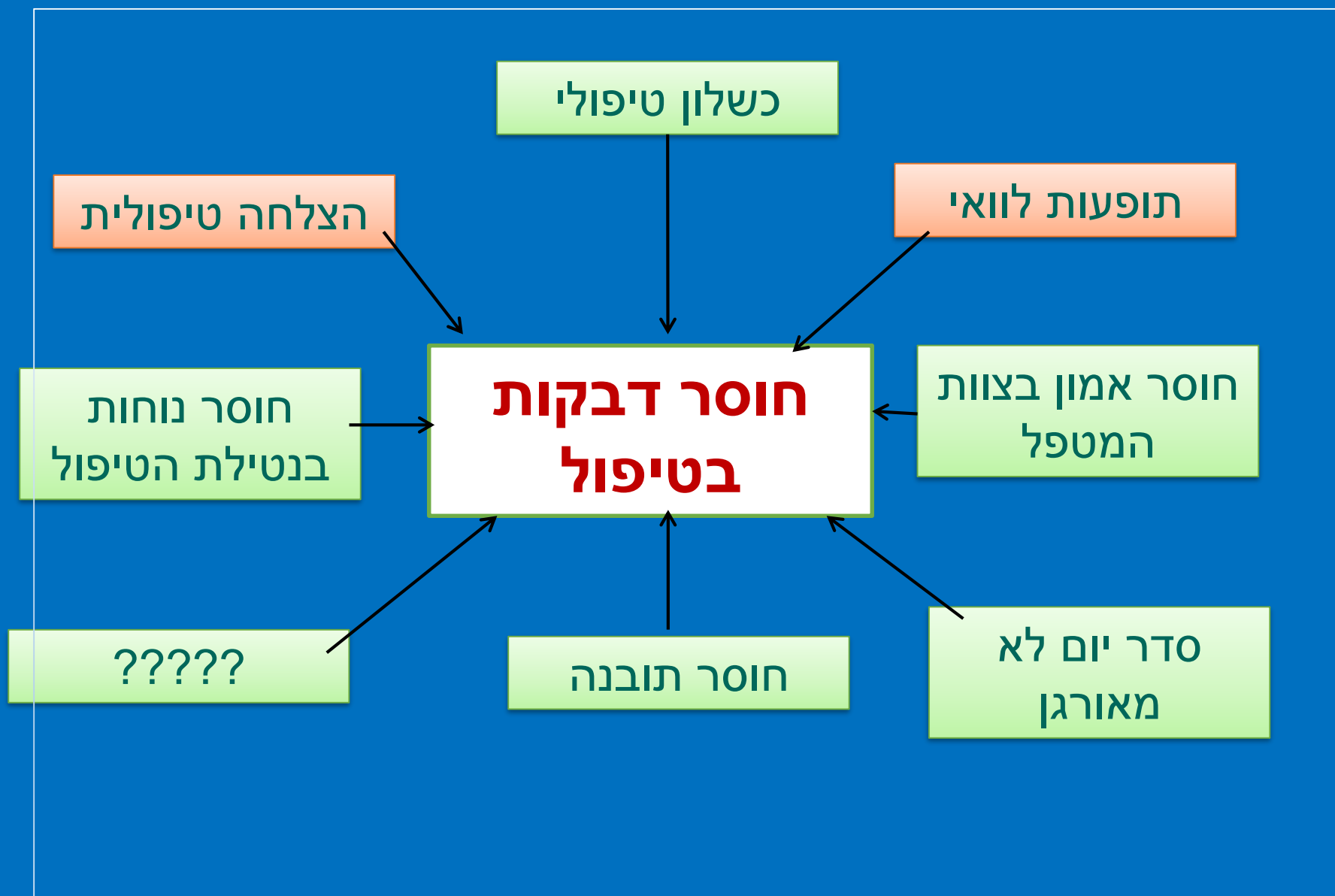
היענות נמוכה לטיפול

- מאמר סקירה משנת 2018 על חולים בארה"ב עם ביטוחי בריאות שונים מצא:
- היענות לטיפול אנטיפסיכוטי נמוכה, 31.5%–68.7%,
- רק 0.25%–13.1% מהחולים מטופלים בזריקות לטווח ארוך

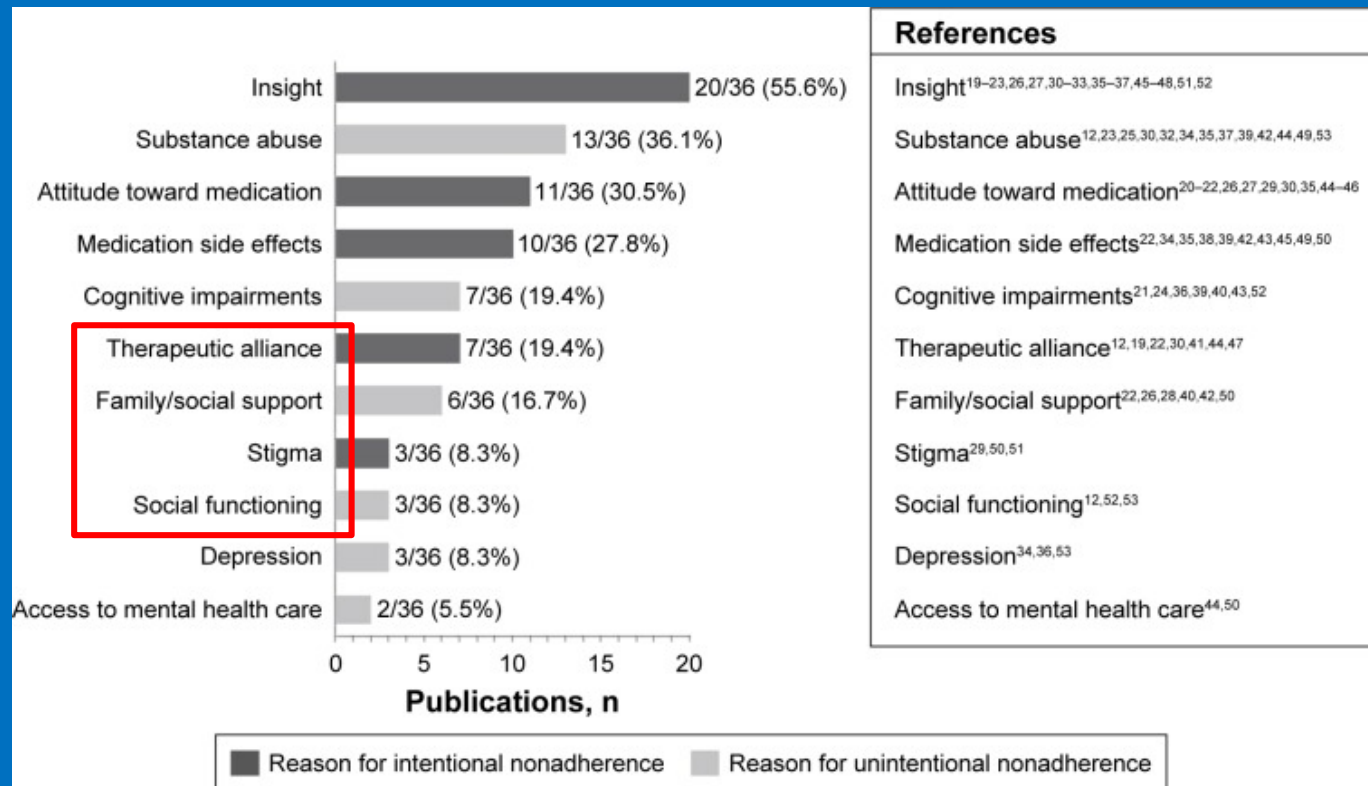
June 2018 Volume 2018:10 Pages 309—320. Wenjie Zhang,¹ Tony B Amos,² Stephen W Gutkin,¹ Nicole Lodowski,¹ Emma Giegerich,¹ Kruti Joshi². dovepress

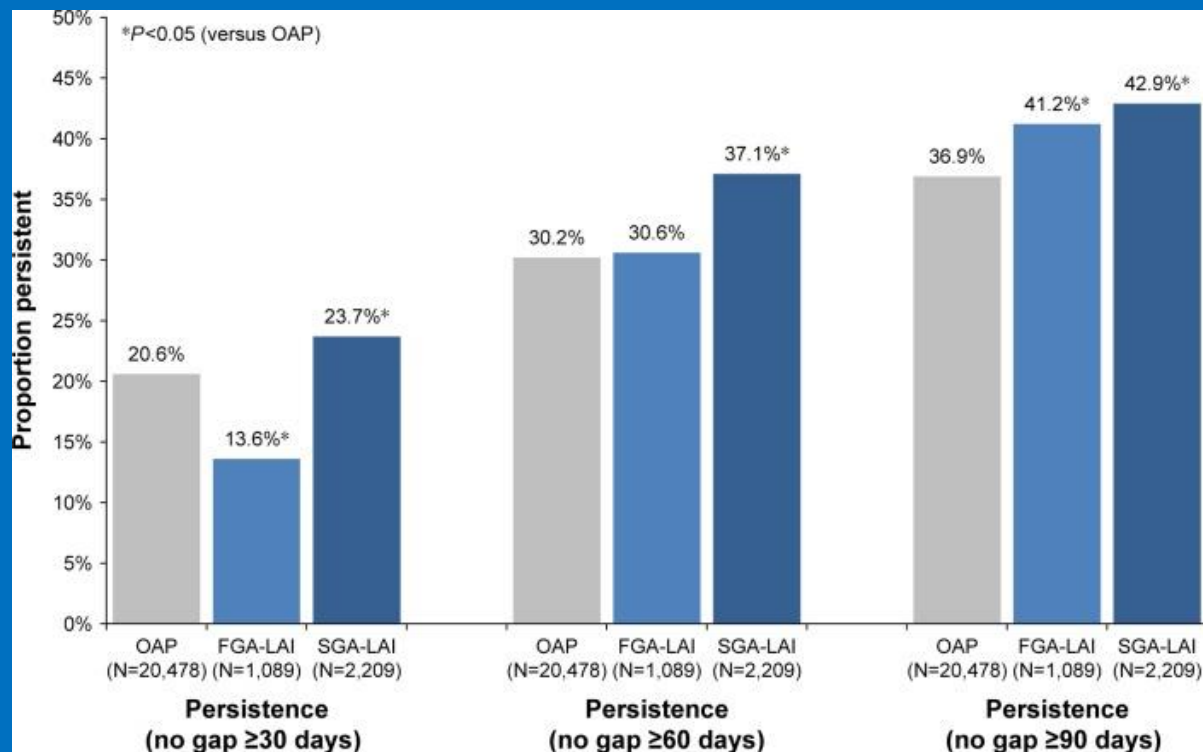
גורמים לחוסר דבקות בטיפול

סיבות להיענות נמוכה לטיפול

רציפות בטיפול

Pilon D, Joshi K, Tandon N, et al. Treatment patterns in Medicaid patients with schizophrenia initiated on a first- or second-generation long-acting injectable versus oral antipsychotic. *Patient Preference and Adherence*. 2017; 11: 619-629.

שיפור היענות לטיפול

עידוד ותמיכה

טכנולוגיה

טיפול לטווח ארוך

חיזוק היענות והתמדה בטיפול

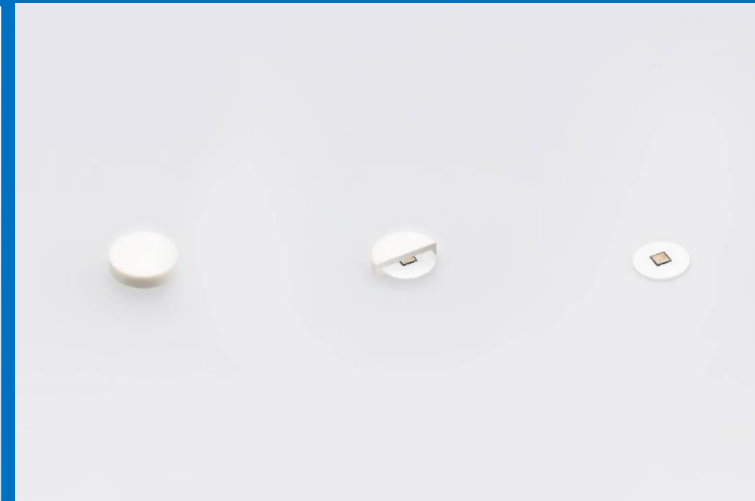
- תוכנית טיפולית ייעודית לחיזוק היענות
- הדרכה פסיכולוגית על תפקיד הטיפול התרופתי בהחלמה ממחלת נפש חמורה
- בניית שגרת חיים המשלבת נטילת תרופות מסודרת
- חיזוק תקשורת עם גורמי תמך
- התייחסות ייחודית להיענות כשמדובר בשימוש לרעה בחומרים

חיזוק היענות והתמדה בטיפול

- שימוש בטכנולוגיה
- אפליקציות בטלפון לחיזוק היענות (תזכורת לטול טיפול, תזכורת לחידוש מרשם)
- תזכורות מהמרפאה
- קופסאות כדורים חכמות
- כדורים "חכמים", עם סנסורים

pills that have an ingestible sensor

- The FDA has approved aripiprazole pills that have an ingestible sensor embedded in them that digitally records whether and when the medication is taken.
- Abilify MyCite (Otsuka Pharmaceutical Co/Proteus Digital Health) is the first digital medicine system to be cleared by the FDA.
- for the treatment of schizophrenia, the acute treatment of manic episodes, the treatment of mixed episodes associated with bipolar I disorder, and for use as adjunctive treatment for major depressive disorder in adults.

A tiny sensor, embedded in the tablet, emits a signal when it hits the body's gastric contents. The message transmits through bodily tissue to a sensing patch worn on the torso and it is then transmitted to a mobile device showing the exact date and time at which the drug was swallowed.

יתרונות הטיפול לטווח ארוך

הפחתה בהחרפות/הישנות ההתקף

- טיפול בזריקת קספליון או טרביקטה מפחית ב – 56% ו- 79% את סיכון הישנות RELAPSE ההתקף
- זמן החציון עד להחרפה חוזרת לאחר הפסקת טיפול ארוך יותר בתרופות לטווח ארוך
 - 58 יום עם אינווגה, (95% CI, 42-114 days)
 - 172 יום עם קספליון, (95% CI, 134-222 days)
 - 395 יום עם טרביקטה (95% CI, 274 days to not reached; P <.001 for pair-wise comparisons)

Weiden PJ, Kim E, Bermak J, Turkoz I, Gopal S, Berwaerts J. <http://doi.org/10.1097/JCP.0000000000000200>: Does half-life matter after antipsychotic discontinuation? A relapse comparison in schizophrenia with 3 different formulations of paliperidone. J Clin Psychiatry. 2017;78(7):e813–e820.

יתרונות נוספים

- שיפור באיכות השינה באופן ניכר לאחר שנה של טיפול, התחלת השינוי שלושה חודשים מתחילת טיפול

• “Evolution of function and sleep in a sample of schizophrenic patients during one year of treatment with long-acting injectable paliperidone palmitate.” Abstract presented at: the American Psychiatric Association Annual Meeting; May 5, 2018; New York, NY.

- הפחתת עבירות ומאסרים

- לרופא קל יותר לדעת שהחולה נוטל את הטיפול

• Long-Acting Injectable Risperidone for Relapse Prevention and Control of Breakthrough Symptoms After a Recent First Episode of Schizophrenia, Kenneth L. Subotnik, PhD, JAMA Psychiatry. 2015;72(8):822-829

יתרונות נוספים

- טיפול למשך שנה בזריקת טווח ארוך של ריספרדל הביא לשיפור ביכולות התפקוד החברתי

• Elisabeth Giraud-Baro, BMC Psychiatry 2016 16:8, <https://doi.org/10.1186/s12888-016-0712-1>

- טיפול בזריקות טווח ארוך מפחית את השימוש בתרופות נוספות, כדורי הרגעה או אנטיפיסכוטי נוסף

• Pilon D, Joshi K, Tandon N, et al. Treatment patterns in Medicaid patients with schizophrenia initiated on a first- or second-generation long-acting injectable versus oral antipsychotic. Patient Preference and Adherence. 2017; 11: 619-629.

חיסכון כלכלי

- חולים בסכיזופרניה סובלים ממחלות גופניות ושימוש לרעה באלכוהול וסמים יותר משאר האוכלוסיה
- בקומורבידיות של מחלת לב וסכיזופרניה, המתמידים בטיפול בשתי המחלות צורכים פחות שירותי רפואה מאלו שמתמידים בטיפול של רק אחת המחלות (34.3% פחות)
- יותר ממחצית מהחולים בסכיזופרניה סובלים ממחלה גופנית נוספת
- חולים חדשים לעומת חולים כרוניים באופן משמעותי פונים הרבה יותר לחדרי מיון, מתאשפדים ולתקופות ארוכות יותר, וההוצאה הרפואית השנתית עליהם הרבה יותר גבוהה
- טיפול בזריקות טווח ארוך מפחית משמעותית את האשפוזים בכלל (פסיכיאטריים ואחרים) ואת משכי האשפוז.

• June 2018 Volume 2018:10 Pages 309—320. Wenjie Zhang,¹ Tony B Amos,² Stephen W Gutkin,¹ Nicole Lodowski,¹ Emma Giegerich,¹ Kruti Joshi². dovepress

שינוי גישה

- מספר גדל של מומחים ממליצים מתן מוקדם של זריקות טווח ארוך
 - כשיש הרבה מה להרוויח מהטיפול
 - כשהפרעה עדיין ניתנת יותר לטיפול
 - מניעת אשפוזים חוזרים ובכך לתרום הרבה יותר לתפקוד ולהישגים.
- ובמקביל, ניתן למנוע סיבוכים שכיחים אצל מטופלים חסרי היענות כגון :
 - התמכרות לחומרים
 - אלימות
 - תיקים פליליים
 - עמידות לטיפול
- אגודות הפסיכיאטריה בצרפת וקנדה ממליצות על מתן LAI כבר בתחילת המחלה

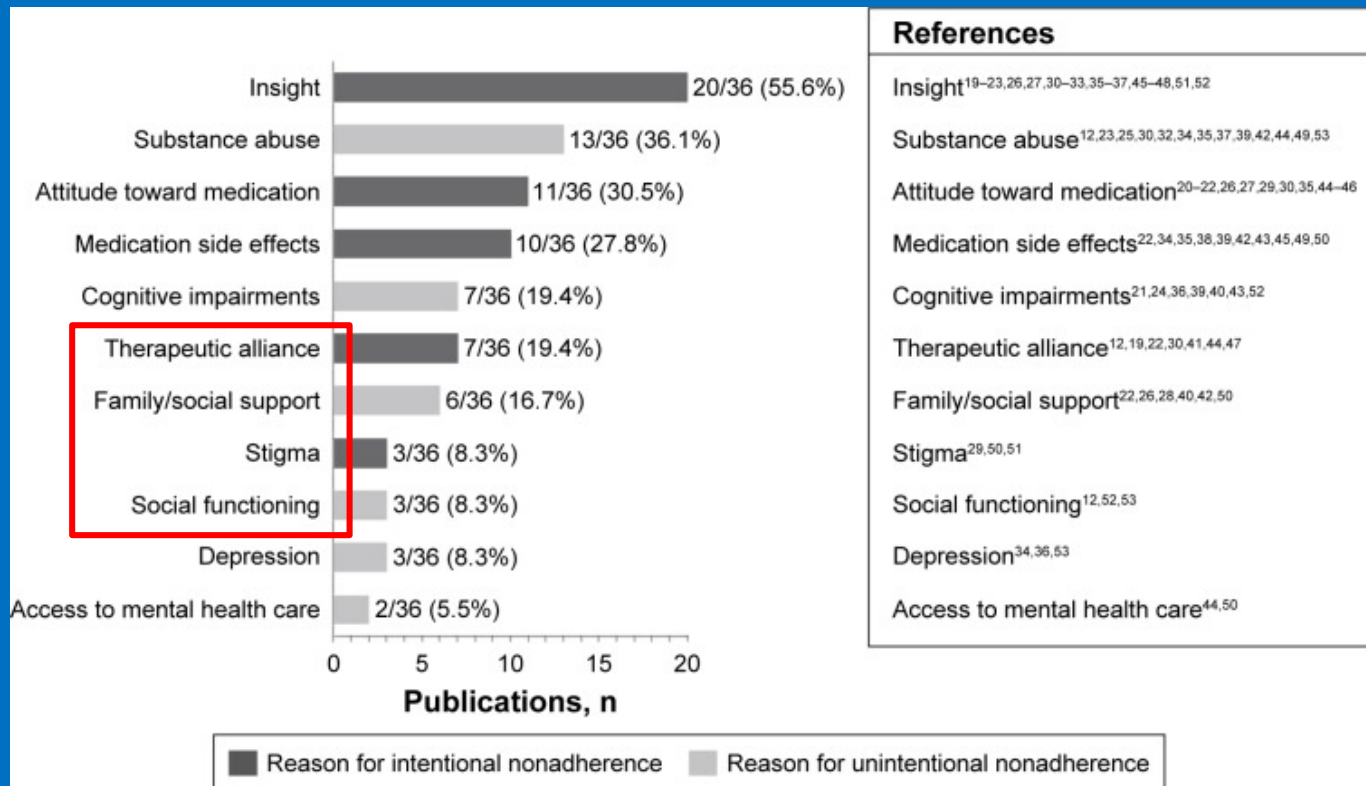
הסברים מעודדי שימוש ב-LAI

- יעילות בטיפול
 - מפחית סיכון להחרפות ואשפוזים חוזרים
 - מפחית סימפטומים הודות לכיסוי טיפולי ממושך
 - שליטה טובה יותר בסימפטומים בחולים העלולים להשתמש בחומרים או לא להתמיד בטיפול
 - פחות תנודתיות ברמה התרופה בדם ופחות סיכון מתופעות לוואי הקשורות לתנודות אלו
 - מפחית סטיגמה הקשורה לנטילת כדור "פסיכיאטרי" מדי יום

הסברים מעודדי שימוש ב-LAI

- נוחות נטילת הטיפול
- חוסך מהחולה את הצורך לזכור לטול את הכדור מדי יום ואף את ההתלבטות אם לטול
- מוריד נטל מהמשפחות ומשפר שביעות רצון
- אין דאגה מנטילה לא נכונה, שימוש לא ראוי או מינון יתר מאחר וניתן על ידי איש מקצוע
- אין צורך במרשמים וקניית תרופות בבית המרקחת
- אין חשש שחולה יאבד את הטיפול
- פוטר את הצורך לקחת טיפול לטיולים
- LAI דור שני תכיפות הזריקות נמוכה יותר והעלויות הכוללות נמוכות יותר

הסברים מעודדי שימוש ב-LAI

הסברים מעודדי שימוש ב-LAI

- תקשורת מטפל מטופל
 - מאפשר לרופא לזהות מוקדם ירידה בהיענות ולהתערב
 - שיפור בשביעות הרצון של המטופל והמטפל
 - מאפשר לרופא לזהות חוסר תגובה טיפולית על רקע יעילות טיפול לעומת היענות לקויה
 - מאפשר קשר קבוע בין החולה לצוות המטפל
 - מפנה זמן בשיחות עם המטפל לנושאים אחרים מאשר היענות לטיפול וההתמדה

טיפול לטווח ארוך

זריקות דור ישן
זריקות דור חדש
שתלים

סוגי תרופות

תרופות
מהדור השני

תרופות
מהדור הראשון

חסרונות

יתרונות

תדירות

צורת מתן

טיפול בזריקה ארוכת טווח

הלידול דקנאס, קלופיקסול דפו, פלודיקייט

טיפול דרך הפה בבליעה

הלידול, קלופיקסול, פרפנאן

תרופות
מהדור הראשון

קספליון, ריספרדל קונסטה

טרויקטה, זיפאדהרה, אביליפי מנטנה

ריספרדל, זיפרקסה, סרוקוול,

אביליפי, אינוגה

תרופות
מהדור השני

שתל תת עורי

- Delpor Awarded NIH Grant for 3-month Olanzapine Implant for the Treatment of Schizophrenia
- Delpor's DLP-119 is a matchstick-sized titanium reservoir loaded with a unique formulation of olanzapine and implanted during a simple, 10 minute, in-office procedure with local anesthesia.
- provides a constant therapeutic dose of olanzapine each day for a total period of 3 months.

מגבלות הטיפול לטווח ארוך

- יעילות הטיפול בטווח ארוך להפחתת מספר האשפוזים ומשך האשפוז מתבטאת רק לאחר התמדה של שנה לפחות בטיפול
- לא בלט יתרון בהפחתת הסיכון לאשפוז (נמדד כמספר החולים עם יותר מאשפוז אחד) ולא בהפחתת ימי האשפוז.
- עיקר החולים עם LAI היו יותר קשים וכרוניים.
- Kishimoto T, Hagi K, Nitta M, et al. Effectiveness of long-acting injectable vs oral antipsychotics in patients with schizophrenia: a meta-analysis of prospective and retrospective cohort studies. Schizophr Bull. 2018;44(3):603-619.

סיכום

הישגי טיפול רצויים בסכיזופרניה

היתרונות בטיפול טווח ארוך

הגברת השימוש בטיפול לטווח ארוך

הישגי טיפול רצויים

- טיפול מוצלח בסכיזופרניה, תלוי במשטר חיים ארוך המשלב תרופות וטיפול פסיכוסוציאלי או תמיכתי.
- התרופות עוזרות לשלוט בסימפטומים והפסיכוזה הקשורים לסכיזופרניה (כלומר, הזיות ומחשבות שווא)
- התרופות לא יכולות לעזור לאדם למצוא עבודה, ללמוד להיות יעיל ביחסים חברתיים, להגביר את יכולות ההתמודדות של הפרט ולעזור לו ללמוד לתקשר ולעבוד טוב עם אחרים.
- אם האדם מוצא טיפול מתאים ומתמיד בו, גם עם סכיזופרניה הוא יכול לחיות חיים מאושרים ומוצלחים.

הישגי טיפול רצויים

- ההתאוששות מאפיזודה ראשונה של סכיזופרניה יכולה להיות חוויה בוודה ביותר.
- אנשים המתמודדים עם התפרצות סכיזופרניה זקוקים לכל התמיכה שמשפחותיהם, חברים והקהילה יכולים לספק.
- על מנת להגיע ליציבות (איזון) יש לציית לתכנית הטיפול שנקבעה בין החולה למטפל או לרופא, תוך שמירה על האיזון בין התרופות והטיפול הפסיכוסוציאלי.
- הפסקת הטיפול באופן פתאומי תוביל לרוב להישנות הסימפטומים ולאחר מכן להחלמה הדרגתית לאחר החזרת הטיפול.

יתרונות ההתמדה בטיפול

- פחות אשפוזים חוזרים
- פחות תמותה ותחלואה
- פחות אובדנות
- שיפור בתפקוד

טיפול טווח ארוך

- רוב החולים אינם מתמידים בטיפול פומי
- טיפול בזריקות לטווח ארוך מביא לאחוזים עדיפים בשליטה על המחלה ובשיפור התפקוד ואיכות החיים
- ככל שהחולה נמצא יותר ימים בהשפעת תרופה הפרוגנוזה משתפרת
- ככל שהיציבות הטיפולית מתחילה מוקדם יותר הפרוגנוזה משתפרת
- על החולים והמטפלים להכיר את יתרונות הטיפול לטווח ארוך ולקבוע יחדיו את הטיפול המועדף

יום זריקות שמח

להמליץ טיפול טווח ארוך לפחות לאחר האשפוז השני
לרכז את מירב החולים לאותו תאריך בחודש
להכין את מנות הזריקות בהתאם (נחיתה רכה)
לתזכר את החולים כמה פעמים באותו שבוע וביום הזריקות
להכין כיבוד ואפילו קישוטים
אפשר לקיים מפגש קבוצתי
לאפשר שיחה קצרה עם הרופא המטפל

המשפחה תומכת

למשפחה יש חלק משמעותי בהצלחה ובחזרה לחיים תקינים.
תקשורת פתוחה, שיחה ושיתוף ברגשות ובתחושות יכולים
לסייע במציאת פתרונות לבעיות שבדרך.

ידע זה כוח. חומר מקצועי ממקור אמין יסייע בהתמודדות
והבנת המצב.

חשוב מאוד לשמור על אופטימיות ולהציב מטרות קטנות
הניתנות להשגה לסייע לקרוב משפחה או אדם יקר
להתמודד עם מחלת הסכיזופרניה איננה משימה קלה
כלל ועיקר ולכן מומלץ מאוד גם לכם למצוא
מקורות תמיכה.

תודה על
ההקשבה